

Мета:

- поглибити знання учнів про типи односкладних речень; ознайомити з односкладними простими
- реченнями з головним членом у формі підмета; формувати вміння визначати називні
- речення та їх види та правильно вживати їх у мовленні;
- •розвивати пам'ять, логічне мислення, вміння доводити власну думку на основі здобутих знань;
- •виховувати пізнавальний інтерес до вивчення української мови, культуру мовлення, любов до природи.

Які є дві групи односкладних речень?

Види односкладних речень

Дієслівні

(з головним членом у формі присудка)

Означено – особові (головний член означає дію, яку виконує конкретна особа).

Любіть травинку і тваринку, і сонце завтрашнього дня ... (Л. Костенко).

Неозначено – **особові** (головний член означає дію, яку виконує невизначена особа).

Мене везуть у царство трав, річок і таємничих озер (О. Довженко)

Узагальнено – особові (головний член означає дію, яка стосується будь – якої особи)

Здобудемо освіту — побачим більше світу (Нар. творч.)

Безособові (головний член означає дію, яка не має виконавця).

Аж морозом сипнуло поза спиною (Панас Мирний).

Називні

(з головним членом у формі підмета, який стверджує наявність предметів чи явищ)

Пекучий день... Лісів солодка млява... (Л. Костенко).

НАЗИВНІ РЕЧЕННЯ

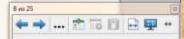
■ ЦЕ ТАКІ ОДНОСКЛАДНІ РЕЧЕННЯ, У ЯКИХ НАЯВНИЙ ГОЛОВНИЙ ЧЛЕН СПІВВІДНОСИТЬСЯ З ПІДМЕТОМ І ВИРАЖЕНИЙ Н.В. ІМЕННИКА ОДНИНИ ЧИ МНОЖИНИ.

сонячні чудові дні.

Називні речення відрізняються від інших речень тим, що:

- не бувають питальними;
- відсутні засоби вираження часу і способу;
- можуть переривати оповідь, щоб уповільнити її, зупинитися на окремих деталях, звернути увагу на довкілля;

Pagnish

Називні речення можуть виражати:

Стан природи, середовища

<u>Наприклад:</u> Весна. Теплінь. Гроза.

Існування предметів, речей, осіб

Наприклад: Ущелина. Безодня. Шляхи.

Стан людини

Наприклад: Сором. Щастя. Жаль.

Певну подію, ситуацію, явища

Наприклад: Зустріч. Походи. Палання.

Вказівка на названий предмет чи явище

Наприклад: От і осінь.

Steelin

Називні речення можуть бути поширеними і непоширеними

Непоширені

складаються тільки з головного члена:

Наприклад: Окоп. Залізниця. Гармати(Мал.).

Поширені

складаються з головного члена та узгодженого або неузгодженого означення(одного або кількох), яке відноситься до головного члена речення:

Наприклад: Почаївський <u>ліс.;</u> Безсилі <u>метелики</u>.;Потріскані до крові, обвуглені <u>губи</u> женців.

Лінгвістичне спостереження.

Визначити, які це речення. Підкреслити всі члени
речення

Холодний вітер. Сніг. Сузір'я Лебідь, розпластане над нами в вишині. *(Ю. Клен)*

ПЕРЕВІРЯЄМО

- •Лінгвістичне спостереження.
- •Визначити, які це речення. Підкреслити всі члени речення

Холодний <u>вітер.</u> <u>Сніг.</u> <u>Сузір'я Лебідь,</u> розпластане над нами в вишині. *(Ю. Клен)* (Речення односкладні називні)

Зверніть увагу! Якщо прикметник виступає перед підметом, то він виступає означенням. А якщо — після (Вітер холодний), то прикметник виступає частиною складеного присудка.

Зверніть увагу! Якщо у реченні є будь-яка обставина, то це речення не називне, а двоскладне з пропущеним присудком. (Записати приклад : <u>Білий сніг навколо</u> — двоскладне, <u>Яскраві зорі вгорі</u>)

•Самостійна робота. Записати й придумати різні види називних речень з поданими словами.

Вечір. Зима. Сніжинки. Вітер. Завірюха.

Запишіть вірш. Підкресліть граматичні основи.

Свіча

Вітер. Злива. Безсоння.

Гасне літо зелене.

Падають на підвіконня

Жовті долоні клена.

Серце щемить від болю.

Вмию безсонням очі.

Я, а поряд зі мною -

Чорна безодня ночі.

Запалю свічу з віком віч-на-віч.

Запалю свічу, щоб здолати ніч.

•Домашнє завдання.

§ 23 вивчити правила; вправа на ст.87 з будиночком (згрупувати речення за видами).